

Van 17 t/m 25 juli houdt de werkgroep Landelijke Jongeren haar jaarlijkse zomerkamp. Ditmaal zullen de jonge leden van de KNNV een reis terug in de tijd maken. Met stop- en nachttreinen reizen zij naar het uiterste oosten van het nieuwe Europa, dat inmiddels bijna een feit is. Het dorp Bialowieza ligt vrijwel exact in het midden van het gelijknamige bos, dat voor een deel gekarakteriseerd wordt als het meest oorspronkelijk woud van het laagland van West- en Midden-Europa.

De broekjes van de LJ groeten de oude dame van de Europese oernatuur...

Bialowieza, Europa's fameuze 'oerbos'

GESCHIEDENIS

Eeuwen geleden was het laagland van grote delen van Europa voorzien van allerlei typen al dan niet aaneengesloten bos. Door menselijk ingrijpen is veel van dat bos verdwenen. Steeds weer had de mens

bos. Dat was elders in de vlakke delen van Europa geheel anders was.

BEDREIGD

De oorspronkelijke bossen van Bialowieza werden pas werkelijk aangetast in de Eerste

behoefte aan grotere oppervlakten landbouwgrond en zo verdween in de loop van eeuwen geleidelijk aan een groot deel van het oorspronkelijke bos. Het 150.000 hectare grote bos van Bialowieza is dit 'lot' grotendeels gespaard gebleven. Anders dan grote delen van de Veluwe was het altijd bos. In de vijftiende eeuw kwam het bos in handen van machthebbers uit Litouwen en Mazurië, dat tegenwoordig een provincie in Polen is. Tsaren en koningen gebruikten het bosgebied tot het begin van de twintigste eeuw om te jagen, waardoor het prima beschermd was tegen bedreigingen van het natuurlijke karakter van het

Wereldoorlog, toen de bezetter grote aantallen eeuwenoude bomen uit het bos kapte. Ook de Wisent moest het in deze tijd ontgelden. De dieren werden zo sterk bejaagd dat enkele jaren na de oorlog deze primitieve voorloper van de huiskoe uitstierf in haar laatste vrije leefgebied. Het kappen van hout is echter niet beperkt gebleven tot die periode. Vrijwel de gehele twintigste eeuw is het bos beheerd als productiebos en veranderde diens gevolge de natuurlijkheid van het bos. Hierdoor werden bijzonder kritische soorten als Drieteenspecht (*Picoides trydactylus*), Witrugspecht (*Dendrocopos leucotus*), Oehoe (*Bubo*

Het Bialowiezabos staat te boek als het meest oorspronkelijke woud van het laagland van West- en Midden-Europa.

Boven: Gele anemoon
Rechtsboven: Witruigspecht
FOTO'S: HAICO VAN DER BURGT

Bialowieza Nationaal Park is een Wereld Biosfeer Reservaat en staat op de Werelderfgoedlijst van de Unesco

bubo) en Kapjesorchis (*Neottianthe cucullata*) aanmerkelijk zeldzamer. Onlangs, in juli 2003, werd nog een nieuw beheersplan van kracht waardoor de bosbeheerders zonder problemen de oudste Fijnsparren mogen kappen en intensievere beheersmaatregelen mogen uitvoeren.

BESCHERMD

Gelukkig behoren circa 4700 hectares van het bos sinds 1921 tot het grootste strikt beschermde oerbosgebied van het Europees laagland. Ongeveer een zesde van het Poolse deel van Bialowieza heeft de status van Nationaal Park, het eerste van Polen, dat bovendien een Wereld Biosfeer Reservaat is en vermeld staat op de Werelderfgoedlijst van de Unesco. Buiten het Nationaal Park genieten diverse delen van het bos een bepaalde staat van bescherming, terwijl diverse natuurbeschermingsinstituten blijven strijden voor een aanmerkelijke vergroting van het Nationale Park.

BOS EN BEESTJES

De bossen van Bialowieza zijn zeer gevarieerd. De belangrijkste bostypen zijn het Eiken-Linden-Haagbeukenbos (*Tilio-Carpinetum*), het drogere Grove dennen-Fijnsparrenbos (*Peucedano-Pinetum*) en het natte Zwarte Elzen-Essenbos (*Ciccao-Alnetum*). Veel bomen bereiken hier de natuurlijke hoogte van rond de veertig meter, terwijl de Fijnspar met maximaal vijftig meter hier nog bovenuit steekt. In het bos is de biodiversiteit enorm, hetgeen wel blijkt uit het feit dat er 700 soorten hogere

planten, 2500 soorten paddestoelen, 8500 soorten insecten, 54 soorten zoogdieren en 277 soorten korstmossen in voorkomen. De grote zoogdieren Eland, Edelhert, Wolf, Lynx en Wisent zijn zonder twijfel voor velen de meest aansprekende. De laatste is ook niet voor niets het symbool van zowel het Nationale Park als van natuurbescherming in Polen in het algemeen. De dieren worden door deelnemers aan het kamp zeker waargenomen, zij het dat de kans groot is dat dit slechts in het fraaie wildpark zal gebeuren.

Frank Verhart is bestuurslid van de Landelijke Jongeren van de KNNV.
Natuur- en landschapsfotograaf Haico van der Burgt is eveneens lid van de LJ.
Het adres van zijn website is www.haico.nl

Meer informatie over Nationaal Park Bialowieza is te vinden op de website <http://www.bpn.com.pl>.

Het zomerkamp is, evenals andere LJ-kampen, open voor geïnteresseerden tussen 20 en 33 jaar. De kampen zijn altijd én serieus én gezellig én voor ieder toegankelijk. Wil je wat meer weten over de LJ, dan kun je bellen met Frank Verhart (043 – 407 2770), een e-mail sturen naar lj@knnv.nl of kijken op de LJ-website (<http://www.knnv.nl/lj>). De website biedt een uitgebreide aankondiging van het zomerkamp.